

EESTI TEADUSTE AKADEEMIA ESTONIAN ACADEMY OF SCIENCES

MERETEAJUSTE KOMISJON – COMMITTEE ON MARINE SCIENCES

Aruanne **Euroopa Merekomitee** Eesti kontaktorgani **Eesti Teaduste Akadeemia mereteaduste komisjoni** tegevusest 2016.a.

Sünopsis

Osaleti i) Euroopa Merekomitee (European Marine Board, EMB) paneelide evalvatsioonil (Brüssel, Belgia, 20.01.2016), ii) uuenenud EMB kui juriidilise isiku asutamiskoosolekul (Brüssel, 20.01.2016), iii) EMB täitevkomitee istungil Brüsselis 21.01.2016, iv) täitevkomitee koosolekul (26.04.2016) ja kevadisel plenaaristungil (27.–28.04.2016) Sopotis (Poola), v) täitevkomitee koosolekul (18.10.2016) ja sügisel plenaaristungil (19.–20.10.2016) Glasgows (Ühendkuningriik/Šotimaa). Eesti Teaduste Akadeemia sai Euroopa Merekomitee kui juriidilise isiku asutajaliikmeks. Vastavad dokumendid kirjutati alla Brüsselis 20.01.2016. Jaanuaris avalikustati T. Soomere osalusel koostatud Euroopa Teaduste Akadeemiate Teadusnõukoja (EASAC) merede ja ookeanide jätkusuutlikkuse probleeme analüüsinud töörühma *Marine Sustainability* raport *Marine sustainability in an age of changing oceans and seas* (Merete ja ookeanide jätkusuutlikkus muutuste ajastul), millele saadi arvestatav meediakajastus. Septembris kajastati ajakirjanduses ulatuslikult komisjoni juhtfigureide (G. Martin, K. Olli) nõuandeid keskkonnaministrile Väikese väina tammi avamise teemal. Oktoobris arutati sama teemat Riigikogu keskkonnakomisjonis. K. Olli jätkas Eesti ühe esindajana Euroopa Liidu riikide teaduse ühiskavandamise initsiatiivis *Ookean*. U. Lips oli Soome Lahe Aasta 2014 jätkuürituste Eesti-poolne koordinaator.

Eestis on Teaduste Akadeemia (TA) mereteaduste komisjon (MTK) moodustati Eesti TA juhatuse otsusega 25. septembril 2007 ning alustas tööd 2008.a. jaanuaris.

Komisjoni esmasteks eesmärkideks on

- Eesti (mereteaduste) esindamine Euroopa (Teadusfondi) Merekomitees ning
- tegevus riigisisese nõustava koguna

Euroopa Merekomitee (European Marine Board (EMB), kuni 2012.a Euroopa Teadusfondi Merekomitee) tegevuse peamised eesmärgid, põhimõtted, lähemad sihid, roll mereteaduse arengus ning tegevuse tasandid (mereteaduse foorum, sünergia, strateegia ja hääl) on lähemalt kirjeldatud MTK 2008. a tegevuse aruandes.

EMB on üks kord nelja aasta jooksul toimuva mereteaduse poliitika konverentsi EurOCEAN peakorraldaja (EurOCEAN2014 toimus 7.–9.10.2014 Roomas) ning nn. Galway, Aberdeeni, Oostende ja Rooma deklaratsioonide peamine koostaja. EMB peamine teaduspoliitika partner ja osapool on Euroopa Komisjon, mille esindaja osaleb kõigil EMB plenaaristungitel.

Kontaktisikuks on peasekretäri abi Anne Pöitel;

kontaktaadress: Kohtu 6, 10130 Tallinn

Telefon: 644 8677, Faks: 645 1829

e-mail: „Anne Pöitel” foreign@akadeemia.ee või anne.poitel@akadeemia.ee

MTK esimees on akadeemik Tarmo Soomere

Eesti Teaduste Akadeemia, Kohtu 6, 10130 Tallinn, tel. 6442129;
tarmo.soomere@akadeemia.ee
TTÜ Küberneetika Instituut, Akadeemia tee 21, 12618 Tallinn, tel. 6204176;
soomere@cs.ioc.ee

Komisjoni koosseis 2016.a jooksul ei muutunud. Liikmed 31.12.2016 seisuga on:

Tiit Kutser, Tarmo Kõuts (Kaitseministeeriumi esindaja), Heiki Lindpere, Urmas Lips, Georg Martin, Tiina Nõges (aseesimees), Kalle Olli (aseesimees), Alvar Soesoo, Silver Vahtra¹ (Keskkonnaministeeriumi esindaja).

MTK tegevus Eestis on suunatud kõigi merede ja muude suurte veekogude ja nende ökosüsteemi funktsioneerimisega seotud teadusharude (nt mereteaduse ja limnoloogia mitmesugused harud, meregeoloogia, rannikutehnika ja -teadus, hüdroloogia, merepõhja ja mereelustiku ressursidega ja nende ekspuaterimisega seonduvad teaduslikud küsimused, mere ruumiline planeerimine) Eestis baseeruva kompetentsi esindajatele. Mereteaduse all mõistetakse nõnda defineeritud teadusharude kogumit.

MTK elektroonilised koosolekud ja küsitlused

Järgiti väljakujunenud tava orienteeruda igapäevases töös elektroonilistele koosolekutele. Komisjoni liikmeid informeeriti jooksvalt Euroopa Merekomiteest saabunud informatsioonist ja Euroopa Merekomitee plenaaristungitest, aga ka spetsiifilistest üritustest nagu CommOCEAN 2016 (*2nd International Marine Science Communication Conference*, 6–7.12.2016, Brügge ning *High-level training course*, 8.12.2016, Oostende).

Toimus viis elektroonilist küsitlust-nõupidamist.

- MTK 2015. a aruanne saadeti komisjoni liikmetele elektrooniliselt 22.01.2016. Vastuväiteid ei laekunud.
- Elektroonilisel nõupidamisel (algatatud 27.01.2016) käsitleti Keskkonnaministeeriumi palvel (kiri 25.01.2016 nr. 7-12/16/519-2), Läti mereala ruumilise planeeringu keskkonnamõju strateegilise hindamise raames võimalikke piiriüleseid keskkonnamõjusid. Olulisi seni märkamata mõjusid ei identifitseeritud.
- Elektroonilisel nõupidamisel (algatatud 19.02.2016) arutati võimalusi leida ja soovitada eksperte Euroopa Merekomitee töörühma „Strengthening Europe’s biological ocean observing capacity“ koosseisu. Eestist sobivaid eksperte ei leitud.
- Elektroonilisel nõupidamisel (algatatud 12.07.2016) käsitleti ideed korraldada Eesti Euroopa Liidu eesistumise raames 2018. a kevadel järgmine konverents seeriast EUROCEAN. Seoses Eesti eesistumise aja nihutamisega 2017. a teisele poolele see idee rauges.
- Elektroonilisel nõupidamisel (algatatud 15.07.2016) kaaluti Eesti-poolsete ekspertide nimetamist IPCC raportile kliimamuutustest ookeanis ja krüosfääris.

Aasta lõpul tehti otsus korraldada Soome lahe kolmepoolse koostöö järgmine konverents 2017. a. oktoobris mereteaduste komisjoni üritusena Teaduste Akadeemia ruumides. Eesti poolt on peakorraldaja dr. Robert Aps Tartu Ülikooli Eesti Mereinstituudist ja Soome poolt dr. Kai Myrberg Soome Keskkonnainstituudist.

¹ Silver Vahtra ei tööta enam Keskkonnaministeeriumis ning ei osalenud sel aastal ka komisjoni töös.

Osalemine Euroopa Merekomitee töös

T. Soomere valiti 2012. a Euroopa Merekomitee aseesimeheks ja täitevkomitee liikmeks kolmeks aastaks (2012–2015). EMB 2015. a kevadisel plenaaristungil (29.–30.04.2015) valiti T. Soomere tagasi EMB aseesimeheks ja täitevkomitee liikmeks; vastavalt EMB statuudile seekord kaheks aastaks (2015–2017). EMB statuudi kohaselt T. Soomere alates 2017. a enam aseesimehena jätkata ei saa.

Kuna Euroopa Teadusfond (ETF) on põhjalike ümberkorralduste staadiumis, otsustas EMB juba 2012. aastal oma tegevuse ETF-ist võimaluste piires lahti siduda. Alates 2013. aastast kasutatakse nime Euroopa Merekomitee. Strateegilise muudatusena asutati 2016. a jaanuaris Euroopa Merekomitee uue iseseisva juriidilise isikuna Belgia õigussüsteemis. Eesti Teaduste Akadeemia kutsuti selle asutajaliikmeks. Asutamisdokumendid kirjutati alla täitevkomitee plenaaristungil 20.01.2016 ning kogu tegevuse üleminek uude asutusse lõpetati 31. detsembriks 2016.

Aruandeaastal osales T. Soomere i) EMB paneelide evalvatsioonis (Brüssel, Belgia, 20.01.2016), ii) uuenenud Euroopa Merekomitee kui juriidilise isiku asutamiskoosolekul (Brüssel, 20.01.2016), iii) Euroopa Merekomitee täitevkomitee istungil Brüsselis 21.01.2016, iv) täitevkomitee koosolekul (26.04.2016) ja kevadisel plenaaristungil (27.–28.04.2016) Sopotis (Poola), v) täitevkomitee koosolekul (18.10.2016) ja sügisesel plenaaristungil (19.–20.10.2016) Glasgows (Ühendkuningriik/Šotimaa).

Aruandeaastal uusi poliitikadokumente ei publitseeritud. Osalt oli see tingitud mitme EMB sekretariaadi liikme vahetumisest; peamiselt siiski sellest, et 2015. a lõpetati kolm suurt projekti ning uued projektid on algusstaadiumis. Jätkasid tööd tööühikud *Valuation of Marine Ecosystems* (WG VALMARE) ja kaasaegse mere(teadus)hariduse probleematikat käsitlev rühm *Marine Graduate Training: Training the next generation of marine scientists*. Alustasid tööd kodanikuteadusele fokuseeruv rühm *Advancing Citizen Science for Seas and Ocean Research* ja operatiivokeanograafia laiendamise võimalustele orienteeruv rühm *Strengthening Europe's capability in biological ocean observation*.

Otsustati loobuda teadustööd toetava sukeldumise spetsiifiliste probleemidega tegeleva paneeli *Scientific Diving Panel* toetamisest alates 2017. a kevadest.

Otsustati kujundada mereteaduse kommunikatsioon paneel *Communication Panel* Merekomitee alaliseks paneeliks.

Aruandeaastal koostati kolm vastust Euroopa Komisjoni avalikele konsultatsioonidele:

- European Marine Board response to the EC Stakeholder consultation to the Horizon 2020 Societal Challenge 2 Work Programme 2018–2020 (August 2016)
- European Marine Board response to the EC Stakeholder consultation to the Horizon 2020 Societal Challenge 5 Work Programme 2018–2019–2020 (April 2016)
- European Marine Board response to the Stakeholder consultation on the Strategic Research Agenda revision of JPI Climate (April 2016)

Kõnesolevad vastused on elektroonilisel kujul kättesaadavad aadressil:
<http://www.marineboard.eu/publications>

EMB kevadisel plenaaristungil Sopotis (Poola, 27.–28.04.2016) võeti teadmiseks Küprose esindaja lahkumine Merekomiteest finantsraskuste tõttu ning ühe Saksamaa esindaja (DFG)

tagasitõmbumine; põhjuseks soov vältida Saksamaa erinevate institutsioonide esindamise dubleerimist uuenenud Merekomitees.

Euroopa Komisjoni volinik Karmenu Vella avaldas soovi regulaarselt korraldada Merekomitee kaudu kohtumisi Euroopa maade juhtivate mereteaduste instituutidega. Esimene selline kohtumine toimus 8. juulil.

Mereteaduse populariseerimine ja valdkonna nähtavuse suurendamine

Pingelise ajakava tõttu ei õnnestunud ka sellel aastal jätkata mereteaduste komisjoni töö raames 2013. a alustatud mere-, järve- ja rannikuteaduse-alaste Sädelevate Seminaride korraldamist (vt. MTK 2013. a aruannet). Edaspidi loodame seda seeriat siiski jätkata.

Kuna MTK esimees on teist aastat järjest tavapärasest tihedamalt hõivatud Eesti teaduse kui terviku esindamisega, kujunes MTK töö kajastamine meedias mõnevõrra vähem intensiivseks kui varasematel aastatel. Eetrisse pääseti mitmetes tele- ja raadiokanalites: kommentaar algava merekultuuri aasta kohta Eesti Kontserdi ja Hennessy uusaastakontserdi vaheajal (Eesti Televisiooni otseülekanne, 01.01.2016), intervjuu *Eesti uus tegelikkus: külmad suved, tormid ja rängad lumesajud?* (Kanal 2 saade Reporter 28.01.2016), Vikerraadio saates Labor EASAC-i raporti “Mereteaduse ja ookeanide jätkusuutlikkus muutuste ajastul” teemal (Viis nõuannet Euroopa merenduspoliitika kujundajatele, 07.02.2016. <http://vikerraadio.err.ee/v/labor/saated/3d97a9e2-2ea6-458e-b5cb-99aa945a8e91/labor-maavarad-mereannid-ja-bioloogiline-elekter>).

Sarnaselt eelmistele aastatele laekus palju kutseid mere- ja rannikuteemaliste ettekannete pidamiseks. T. Soomere pidas seeria kutsutud ning avalikke loenguid mere- ja rannikuteaduse probleemistikast Eesti kontekstis: *Selle suve ilm: globaalsete muutuste peegeldus?* Palmse hotellis (15.01.2016), *Läänemere ekstreemsete veetasemete põnev matemaatika* Eesti Kindlustusseltside Liidus (Tallinn, 29.01.2016), *Meri kõneleb. Ka kliimamuutustest* Rahvusraamatukogus (Tallinn, 30.03.2016), *Läänemere rahutud rannikud* Muuseumiöö 2016 raames (TTÜ Särghaua õppekeskus, 14.05.2016), *Meremuusika Eesti rannikutel* gümnaasiumiõpilastele (Keskraamatukogu, Tallinn, 16.05.2016), *Mere(äärse)riigi rahutu rannikumeri* Vabaerakonna üldkogul (KUMU, 05.06.2016), *Rahutu rannikumeri* Teaduste Akadeemia saalis kohtumisel Pärnu õpetajate ja poliitikutega (09.06.2016), *Kliimamuutuste nägemine lihtsalt õigesti vaadates* Tallinna reaalkooli 8. ja 9. klassi õpilastele Merekultuuri aasta ja projekti Art/Mosphere raames, (Meremuuseum, Suur Tõll, 09.09.2016), *Mere(äärse)riigi rahutu rannikumeri* meesteklubi KARRU ja Ida-Viru riigitöötajate klubi ühisel koosolekul (Jõhvi, 09.11.2016), *Marine science reveals hidden signals of climate change* õpilastele Kreekast, Türgist, Prantsusmaalt, Rumeeniast, Itaaliast ja Portugalist Erasmus+ rahvusvahelises ökoloogilises õppeprojektis osalejatele (Tallinna Kesklinna vene gümnaasium, 30.11.2016), *Eesti rannikumeri rahututel aegadel* Eesti teadusliku seltsi poolt Rootsisis korraldatud eestikeelse ülikooli 97. aastapäeva pidulikul aktusel (Stockholmi Eesti maja, 01.12.2016).

Osalemine teiste rahvusvaheliste organisatsioonide töös

MTK esimees T. Soomere on Euroopa (Teaduste) Akadeemiate Teadusnõukoja EASAC (European Academies of Science Advisory Council) keskkonnapaneeelis Eesti Teaduste Akadeemia esindaja ja asutajaliige. Tema üheks ülesandeks on olla Merekomitee kontaktisikuks, aidata kaasa informatsiooni vahetamisele nende organisatsioonide vahel ning nende

töö harmoniseerimisele. T. Soomere osales EASAC-i Keskkonnapaneeeli kevadisel istungil (Oslo, Norra, 11.06.2016) ja EASAC-i nõukogu pidulikul istungil (12.–13.06, Oslo, Norra).

Aasta algul (25.01.2016) esitleti Brüsselis Akadeemiate palees EASACi eestvedamisel 2014. a alustatud programmdokumendi *Marine Sustainability* lõppversiooni (Thiede J., Aksnes D., Bathmann U., Betti M., Boero F., Boxshall G., Cury P., Dowell M., Emmerson R., Estrada M., Fine M., Grigelis A., Herrman P., Herndl G., Kuparinen J., Martinsohn J.Th., Prášil O., Serrão R., Soomere T., Synolakis C. 2016. *Marine sustainability in an age of changing oceans and seas*. Luxembourg: European Union and European Academies' Science Advisory Council, 56 pp., doi: 10.2760/224776).

Eestis saavutati selle dokumendi meediakajastus pressiteate kaudu ning sisuline ülevaade portaali Novaator abil (Jaan-Juhan Oidermaa, Akadeemikute raport: maailmamere olukord vajab uuringuid ja kiiret reageerimist; T. Soomere kommentaaride alusel EASAC-i raporti "Merede ja ookeanide jätkusuutlikkus muutuste ajastul" kontekstis, ERR Novaator, Keskkond, 27.01.2016, 14:04, <http://novaator.err.ee/v/keskkond/fd1c3e40-ab29-4982-8766-6e00ff72b895/akadeemikute-raport-maailmamere-olukord-vajab-uuringuid-ja-kiiret-reageerimist>). Lähemalt käsitleti kõnesoleva dokumendi sisu Vikerraadio saates Labor (Viis nõuannet Euroopa merenduspoliitika kujundajatele, 07.02.2016. <http://vikerraadio.err.ee/v/labor/saated/3d97a9e2-2ea6-458e-b5cb-99aa945a8e91/labor-maavarad-mereannid-ja-bioloogiline-elekter>).

Osalemine Eesti poliitika kujundamisel

Riigiasutused pöördusid kahel korral Teaduste Akadeemia poole MTK valdkonda puudutavate küsimustega

Keskkonnaministeeriumi kirjas 25.01.2016 nr. 7-12/16/519-2 paluti vaadelda Läti mereala ruumilise planeeringu keskkonnamõju strateegilise hindamise raames võimalikke piiriüleseid keskkonnamõjusid. Olulisi seni märkamata mõjusid ei identifitseeritud.

Keskkonnaministeerium pöördus Teaduste Akadeemia poole 2016 augustis seonduvalt plaanidega ehitada Väikese väina tammi suuremad avad. Ministri juures peetud nõupidamisel 09.09.2016 osalesid T. Soomere, K. Olli ja G. Martin. Arutluse all olnud teemasid ning pakutud soovitusi ja lahendusi kajastas ulatuslikult Postimees (Risto Berendsen, Väikese väina tammi avad jäävad ära, Postimees 218(7814), 19.09.2016; loole viidatud ka juhtkirjas „Kodanikualgatusi tuleb tõsiselt võtta“; samas lk. 2). Sama teema oli arutusel Riigikogu keskkonnakomisjonis, kus mereteaduste komisjoni esindas G. Martin.

Jätkus töö 2013.a. alustatud initsiatiiviga liituda ühiskavandamise algatustega *Ookean, Kliima ja Vesi* (Joint Programming Initiative [JPI] Oceans, Climate, Water). Üks Eesti ametlikest esindajatest on MTK aseesimees prof. Kalle Olli. MTK liige prof. Urmas Lips jätkas Soome Lahe Aasta 2014 ürituste koordineerimist Eesti poolt.

Kaudselt osales T. Soomere selle valdkonna teaduspoliitika kujundamisel, esindades Teaduste Akadeemiat mitmesugustel foorumitel, nõupidamistel ja komisjonides. Olulisemad mereteaduse-alast teaduspoliitikat käsitlevad ettekanded olid järgmised:

- Avaettekanne *Kliimamuutuste põnev muster. Meri muutuste puhvri ja indikaatorina* Meteoroloogiapäeval 2016 „Kuumem, kuivem, märjem. Silmitsi tulevikuga“ (Keskkonnaagentuur, Tallinn, 23.03.2016).
- Avasõnad ja ettekanne *Rahutu rannikumeri* seminaril „Eesti mereteadus ja merekultuur“ (Meremuuseum, Tallinn, 01.04.2016).

- Ettekanne *Läänemere ekstreemsete veetasemete põnev maailm* Eesti statistikasüsteemi 95. aastapäeva konverentsil „Riiklik statistika muutuv maailmas“ (Tallinn, Estonia teatri-saal, 25.04.2016).

Läänemere regiooni teaduspoliitika kujundamine

T.Soomere esines kutsutud ettekandega *Grand Challenge for science: from providing services towards driving the society* (mis peamiselt käsitles mereteaduse väljakutseid) Sofia Forum'i avapäeval (Helsingi, 20–22.06.2016).

Koostöö Eestis

MTK esimees T.Soomere kuulub vaatlejana alates 2008. a suvest Vabariigi Valitsuse 12.12.2005 korraldusega nr. 784 Keskkonnaministeeriumi juurde loodud ministeeriumidevahelisse merenduse, merekaitse ja reostustõrje küsimuste lahendamise koordineerimise komisjoni.

Aruandeaasta lõpul kutsuti T. Soomere riikliku geoloogiateenistuse moodustamise töörühma (majandus- ja taristuministri kiri 23.12.16 nr 16-0351).

MTK liikmed on kutsutud Keskkonnaministeeriumi merekeskkonna osakonna poolt nõustama merekeskkonna kasutuse ja kaitse seaduse kontseptsiooni koostamist.

Hinnang TA liikmelisusele Euroopa Merekomitees

Euroopa Merekomitee on kujunenud üheks kõige usaldusväärsemaks Euroopa Komisjoni nõustavaks institutsiooniks. Selle aluseks on teadust finantseerivate organisatsioonide, teadusorganisatsioonide ja kõrgharidusmaastiku tasakaalustatud esindatus. Kõigil Merekomitee plenaaristungitel osalevad Euroopa Komisjoni kõrged ametnikud, kes sageli esitlevad ka Komisjoni strateegilisi valikuid.

Osalt seoses Merekomitee juriidilise staatuse muutumisega on tagasi tõmbunud kaks liiget ning 2016. a lõpul oli Merekomitees 33 organisatsiooni 17 maalt.

Merekomitee kaudu on meil võimalus realiseerida Eesti mereteaduse praegune tugev positsioon kogu Läänemere piirkonda mõjutavate teaduspoliitiliste otsuste vormis, aga ka teha Eesti teadlaste sõnum kuuldavaks Euroopa mastaabis. Igal liikmel on üks hääl. Eesti hääl on Läänemere mereteaduse poliitika küsimustes sageli määrava kaaluga. Lisaks on meil head võimalused tutvustada Eestis tehtavaid teadusuuringuid ning saavutada meil välja töötatud uutele ideedele finantseerimist Euroopa vahenditest.

Märgilise tähendusega on asjaolu, et „suurte“ liikmesriikide kõrval kutsuti Eesti uuenenud Euroopa Merekomitee kui juriidilise isiku asutajaliikmeks. Vastavad dokumendid kirjutati alla täitevkomitee plenaaristungil 20.01.2016.

Hinnang MTK tööle

MTK on jätkuvalt täitnud oma peamist ülesannet – esindada Eesti mereteadust Euroopa Merekomitees ning mereteaduse tippkompetentsi Euroopa akadeemilisel maastikul. Tava-pärase intensiivsusega on edastatud mereteaduse sõnumeid ühiskonnale. Aruandeaastal avanesid mitmed võimalused nõustada Eesti riiki, mida Väikese väina tammi avade küsimuses ka efektiivselt kasutati.

Komisjoni töö on korraldatud nõnda, et näost-näku koosolekud on asendatud elektrooniliste nõupidamiste ja küsitlustega. Raskuspunkt on alates 2012. a (mil T. Soomere valiti Euroopa Teadusfondi Merekomitee aseesimeheks) olnud rahvusvahelistel aspektidel. Olulisemad suunad aruandeaastal on: i) T. Soomere tegevus Euroopa Merekomitee täitevkomitee liikme ja aseesimehena ning Euroopa (Teaduste) Akadeemiate Teadusnõukoja (EASAC) keskkonnapaneeelis merede ja ookeanide jätkusuutlikkust käsitleva programmdokumendi kaasautorina, ii) komisjoni aseesimehe K. Olli roll ühe Eesti esindajana teaduse ühiskavanduse algatuses *Ookean* ning iii) komisjoni liikme U. Lipsu aktiivsus Soome Lahe Aasta 2014 Eesti-poolne koordinaatorina. Need on suurendanud nii Läänemere ümbruse riikide kui ka Eesti mereteaduse nähtavust ning panustanud Euroopa mereteaduse-alase poliitika kujundamisse.

Eesti mastaabis on suudetud hoida mereteaduse nähtavust juba mitmeid aastaid suurepärasel tasemel. Teadusmaastikul, meedias ja ühiskonnas on püsiv huvi mere-, järve- ja rannikuteaduse teemade vastu. Mere-, järve- ja rannikuteaduse mõned valdkonnad on jõudnud kõigi suurte ülikooli väljapaistvate teadussuundade hulka. Aruandeaastal üritati kolme MTK liikme koostöös võita Eesti teaduse tippkeskuse staatus. Taotlus *AgriPol* ületas oma valdkonnas finantseerimise lävendi, kuid kvalifitseeriti Haridus- ja Teadusministeeriumi poolt ümber teise teadusvaldkonda ning jäi rahastamata. Edukaks osutus teaduse taristu teekaardi uue objekti *Infotehnoloogiline Mobiilsusobservatoorium* taotlus, milles on arvestatav osakaal meres toimuvate liikumiste analüüsil. Mitmesuguste ürituste korraldamine (sh. Teaduste Akadeemia egiidi all) on teadvustanud Eesti mere- ja rannikuteaduse ning limnoloogia potentsiaali, aga ka võimaldanud konsolideerida olemasolevat kompetentsi ja tugevdada selle ühist häält.

Eelnevatel aastatel on peetud silmas eesmärki kujundada MTK mere-, järve- ja rannikuteaduse erinevate valdkondade tegevusi koordineerivaks ja konsolideerivaks koguks, mis koondaks ja ühtlustaks nende valdkondade hääle ka Eesti teadusmaastikul ja teaduse finantseerimise süsteemis. Kuna lähiaastatel tõenäoliselt muutub oluliselt teaduse finantseerimise loogika, on mõistlik kõnesolev eesmärk ümber sõnastada vastavalt uuele olukorrale.

Järjest akuutsemaks muutub vajadus kaasajastada MTK liikmeskond. Komisjon on töötanud samas koosseisus üheksa aastat, mis tähendab üldiselt ohtu kalduda rutiini ja alahinnata muutusi Eesti teadus- ja kõrgharidusmaastikul (nt teadusmaastiku konsolideerimine, ülikoolide struktuurimuutused ja nende vastutusvaldkondade nimetamine jne). Osa komisjoni algsetest liikmetest on asunud tööle teistes valdkondades. Nende aastate jooksul on teadusmaastikul kanda kinnitanud ka mõned tugevad rühmad, kes pole MTK-s esindatud.

Tarmo Soomere
25. jaanuaril 2017